

Sygn. akt VII U 142/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Szczuka

Protokolant: st. sekr. sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2016 r. w Warszawie

sprawy K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania K. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 24 listopada 2014 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje K. S. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 7 października 2014,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz K. S. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

K. S. w dniu 29 grudnia 2014 r. wniósł odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 24 listopada 2014 r., znak: (...). Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu świadczenia przedemerytalnego oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych. Ubezpieczony wskazał, że stosunek pracy rozwiązano z nim

z powodu likwidacji i niewypłacalności pracodawcy - u którego pracował ponad 5 lat -, ukończył 61 lat w dniu rozwiązania stosunku pracy i posiada staż składkowy na dzień rozwiązania stosunku pracy w wymiarze 31 lat, 4 miesiące i 17 dni (k. 2-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 27 stycznia 2015 r. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie

art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że zgodnie ze złożonymi dokumentami ubezpieczony udowodnił okresy składkowe w wymiarze 31 lat, 4 miesiące i 17 dni. Jednocześnie Oddział stwierdził, iż ze świadectwa pracy z dnia 31 marca 2014 r. wystawionego przez K. J. (...) wynika, że zatrudnienie ubezpieczonego ustało na podstawie art. 30 § 1 pkt 2 k.p. poprzez oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia, tj. likwidacja firmy (k. 11 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. S., urodzony (...), złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w dniu 7 października 2014 r. wniosek o świadczenie przedemerytalne (k. 1 a. e., tom I).

Odwołujący, zgodnie ze świadectwem pracy wystawionym w dniu 31 marca 2014 r., legitymuje się ostatnim okresem zatrudnienia w (...) K. J., ul. (...), (...)-(...) W.. Ubezpieczony świadczył pracę w okresie od dnia 2 stycznia 2009 r. do dnia 31 marca 2014 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku stolarza. Stosunek pracy ustal w wyniku rozwiązania na mocy art. 30 § 1 pkt 2 przez oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia z powodu likwidacji firmy (k. 13 a. e., tom I).

Zgodnie z zaświadczeniem wydanym w dniu 6 października 2014 r. przez Urząd Pracy m. st. W., odwołujący od dnia 8 kwietnia 2014 r. jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna i pobiera zasiłek od dnia 16 kwietnia 2014 r. Jednocześnie wskazano, że w okresie sześciu miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych ubezpieczony nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia (k. 23-25 a. e., tom I).

Po rozpatrzeniu wniosku odwołującego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wydał zaskarżoną decyzję w dniu 24 listopada 2014 r., znak: (...) odmawiającą mu prawa do świadczenia przedemerytalnego. Zdaniem organu rentowego ubezpieczony na podstawie przedstawionych dokumentów nie spełnił warunku rozwiązania stosunku pracy z powodu likwidacji pracodawcy. Oddział wskazał, że o likwidacji pracodawcy nie można mówić, gdy jest nim osoba fizyczna, ponieważ przedsiębiorca może zakończyć, wyrejestrować działalność gospodarczą, co nie oznacza, że przestaje istnieć jako podmiot zatrudniający pracowników. Organ rentowy jednocześnie poinformował, że na podstawie przedłożonych dokumentów odwołujący udowodnił, do dnia rozwiązania stosunku pracy, staż wynoszący 31 lat, 4 miesięcy i 17 dni okresów składkowych (k. 51 a. e., tom I).

Zgodnie z zaświadczeniem Starosty (...) z dnia 29 czerwca 2015 r., matka ubezpieczonego – C. S. posiadała gospodarstwo rolne o powierzchni 5,26 hektara we wsi S., w gminie O., w powiecie P. (k. 130 a. s.).

Starostwo Powiatowe w P. w dniu 24 maja 1975 r. nadał C. S. akt własności ziemi o powierzchni 5,26 hektara położonym we wsi S. w powiecie P. (k. 136 a. s.).

W gospodarstwie prowadzono hodowlę świń i krów, a także uprawiano żyto, owies i ziemniaki. Ojciec odwołującego ciężko chorował, a co za tym idzie K. S. od najmłodszych lat pomagał mamie i robił wszystkie czynności związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Ubezpieczony po przejściu do szkoły w W. w 1966 r., a następnie od 1969 r. do pracy na pełen etat przy ulicy (...) w W. również pomagał na roli. Odległość do W. od miejsca zamieszkania odwołującego wynosiła około 20 kilometrów. W czasie dwuletniej służby wojskowej rozpoczętej w dniu 6 stycznia 1972 r. ubezpieczony wykorzystał 118 dni urlopu, aby pomagać rodzicom na roli. K. S. orał, siał, zbierał i sadził. Odwołujący po powrocie ze szkoły, a następnie z pracy, pomagał przy gospodarstwie rolnym codziennie od godziny 15-16 do późnych godzin wieczornych. Ubezpieczony w 1974 r. wyprowadził się z rodzinnego domu (zeznania świadka A. L. i odwołującego, k. 54-55, 124-125 i 146-147 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach rentowych i aktach sprawy. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne i tworzą spójny stan faktyczny.

Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności

z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Sąd uznał za wiarygodną również treść zeznań świadka A. L. i przesłuchania ubezpieczonego w charakterze strony, albowiem wnioski z nich płynące były logiczne, wiarygodne i wzajemnie się uzupełniają.

W związku z tym, Sąd uznał materiał dowodowy za wystarczający do rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie K. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 24 listopada 2014 r., znak: (...) jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie spór między stronami postępowania dotyczył kwestii spełniania przez odwołującego się przesłanek uprawniających do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego na podstawie ustawy z dnia 3 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 170 j. t.) zwana dalej „ustawą”.

Art. 2 ust. 1 w/wym. ustawy w sześciu punktach zawiera enumeratywne wyliczenie kategorii osób, którym przysługuje prawo do świadczenia przedemerytalnego. Prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która:

1. do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta oraz 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub
2. do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn, lub
3. do dnia ogłoszenia upadłości prowadziła nieprzerwanie i przez okres nie krótszy niż 24 miesiące pozarolniczą działalność, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, i za ten okres opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne oraz do dnia ogłoszenia upadłości ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta i 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub
4. zarejestrowała się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, pobieranej nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat, i do dnia, w którym ustało prawo do renty, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna i osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub
5. do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, lub

6. do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego, z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiadała okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 34 lata dla kobiet i 39 lat dla mężczyzn.

Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie, która spełnia szczególne warunki wymagane do przyznania tego świadczenia, jeżeli:

1. przez okres co najmniej 6 miesięcy pobierała zasiłek dla bezrobotnych i nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna,
2. w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych,
3. złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W myśl art. 10 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 j. t.) przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Z powołanego powyżej art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wynikają warunki jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o przyznanie jej prawa do świadczenia przedemerytalnego. Zgodnie z brzmieniem w/wym. przepisu prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 60 lat oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla mężczyzn. Natomiast dyspozycja art. 2 pkt 2 w związku z art. 10 przewiduje możliwość zaliczenia do okresów składkowych, okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 lat przed dniem 1 stycznia 1983 r.

W przedmiotowej sprawie bezspornym pozostawało, że ubezpieczony przez okres co najmniej 6 miesięcy pobierał zasiłek dla bezrobotnych i nadal był zarejestrowany jako osoba bezrobotna, w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego

zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych oraz, że złożył wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Z dokumentów załączonych do akt sprawy wynika, że odwołujący do dnia rozwiązania stosunku pracy udowodnił łączny staż pracy w wymiarze 31 lat, 4 miesiące i 17 dni. Ubezpieczony wnosił o zaliczenie do stażu okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców. Zgodnie z poglądami orzecznictwa, „w art. 10 ust. 1 pkt 3 u.e.r.f.u.s. chodzi nie o okresy jakiegokolwiek pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, a jedynie stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym, w którym osoba zamieszkuje lub ewentualnie ma możliwość codziennego wykonywania prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą. Z uwagi na konieczność zachowania gotowości do świadczenia pracy w gospodarstwie rolnym osoby bliskiej tak istotny jest wymóg zamieszkiwania domownika we wspólnym z rolnikiem gospodarstwie domowym lub na terenie gospodarstwa rolnego, a przynajmniej w pobliżu tego gospodarstwa, co zapewnia dyspozycyjność domownika.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 24 maja 2016 r., sygn. akt III AUa 155/16) „Do okresów składkowych można zaliczyć tylko te okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia, przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r., w których praca była wykonywana w ilości odpowiadającej co najmniej połowie pełnego wymiaru czasu pracy. Praca ta ma mieć charakter ciągły, co oznacza nastawienie ubezpieczonego na stałe świadczenie pracy w gospodarstwie rolnym (gotowość do jej świadczenia, dyspozycyjność) i odpowiadającą temu nastawieniu niezmienną możliwość skorzystania z jego pracy przez rolnika, a negatywną przesłanką staje się doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, czy wykonywanie w gospodarstwie rolnym prac o charakterze dorywczym, okazjonalnie i w wymiarze niższym od połowy pełnego wymiaru czasu pracy.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 6 maja 2016 r., sygn. akt III AUa 2115/15) Bezsprzeczonym w sprawie było również, iż odwołujący urodził się (...), a więc w dniu 4 maja 1968 r. osiągnął wiek 16 lat. Jak również poza przedmiotem sporu pozostawało, że K. S. w 1974 r. wyprowadził się z rodzinnego domu, co za tym idzie w ramach ustawy można było zaliczyć okres pomocy rodzicom w gospodarstwie rolnym od 4 maja 1968 r. do końca 1973 r. Zeznania świadka A. L., jak również samego odwołującego wykazały jednoznacznie, iż K. S. w rzeczywistości pomagał rodzicom na roli po zakończeniu obowiązków w szkole czy też w pracy oraz podczas 118 dni urlopu w trakcie odbywania przez niego zasadniczej służby wojskowej od dnia 6 stycznia 1972 r. Zatem do stażu pracy należało uznać sporny okres od dnia 5 maja 1968 r. do dnia 5 stycznia 1972 r. oraz 118 dni wykorzystanego urlopu w trakcie służby wojskowej. Wobec wskazania przez ubezpieczonego, że wyprowadził się z domu w 1974 r., niemożliwym było ustalenie szczegółowej daty, od której przestał on pracować w gospodarstwie rolnym rodziców. Odwołujący pomagał rodzicom w godzinach popołudniowych od godziny 16-17, do późnych godzin wieczornych 22-23. Zatem Sąd zważył, iż ubezpieczony w istocie przepracowywał codziennie na roli co najmniej 4 godziny, a więc po doliczeniu ww. okresu, spełnił tym samym przesłankę ogólnego stażu pracy w wymiarze co najmniej 35 lat.

Drugą kwestią sporną w niniejszej sprawie pozostawało rozważenie, czy likwidacja przedsiębiorcy, który prowadził działalność gospodarczą jest przyczyną dotyczącą zakładu pracy.

Zgodnie bowiem z art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 j. t.), za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Jak stwierdził

w jednych ze swoich orzeczeń Sąd Apelacyjny, „likwidacji pracodawcy nie można mówić wówczas, gdy jest nim osoba fizyczna. Przedsiębiorca może zakończyć i wyrejestrować działalność gospodarczą, co nie oznacza, że przestaje istnieć jako podmiot zatrudniający pracowników. Osoby zatrudnione nie są bowiem pracownikami działalności gospodarczej, którą prowadzi osoba fizyczna, ale pracownikami tej osoby. Zakończenie działalności gospodarczej jest z całą pewnością uzasadnioną przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę, zatem rozwiązanie stosunku pracy z tej przyczyny może uprawniać do świadczenia przedemerytalnego, o ile spełnione są pozostałe przesłanki wymienione w ustawie z 2004 r.

o świadczeniach przedemerytalnych.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26 czerwca 2015 r., sygn. akt III AUa197/15) Jak wynika jednoznacznie z dokumentacji zalegającej w aktach rentowych, odwołujący w dniu 31 marca 2014 r. zakończył stosunek pracy w (...) K. J. z powodu likwidacji firmy. Zgodnie z przytoczonym wyżej poglądem orzecznictwa, nie ma racji organ rentowy wskazując, że zakończenie działalności gospodarczej nie wchodzi w ramy ustania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Ustawa o świadczeniach przedemerytalnych nakazuje ubezpieczonemu spełnić wszystkie przesłanki łącznie, aby mógł on legitymować się prawem do jego pobierania. Sąd na kanwie niniejszej sprawie doszedł do przekonania, że odwołujący jest osobą, która zgodnie z obowiązującymi na dzień złożenia odwołania do Sądu, uprawniającą do pobierania świadczenia przedemerytalnego.

W związku z powyższym Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., jak w punkcie pierwszym wyroku.

Jednocześnie w punkcie 2 wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania sądowego.

Z uwagi na fakt przegrania sprawy przez organ rentowy, zgodnie z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U.

z 2013 r., poz. 461 j. t.), Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz K. S. kwotę 60,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Zarządzenie: (...)

(...)